

מי הוא

טומי לפיד -

העומד להתמנות

כמונכ"ל

רשות השידור?

פאשישמן, ימני, אנטי-דתי, דיקטטור של רשות השידור - אלה הן מקצת התגובות שנשמעו, כאשר נודע כי יוסף ("טומי") לפיד עומד להתמנות מנכ"ל רשות השידור במקומו של יצחק ליבני. מייד החלה פעילות קדחתנית במוסדות רשות השידור ובכנסת. "אנחנו לא נסכים למינוי", אמרו כמה חברי הכנסת מהמפלגה "האיש הזה שונא דתים".

"זו תהיה טלויזיה של סתימת-פה, והכל יהיה בה מצונזר", אמר אחד מחברי הכנסת של המערך. ועד עיתונאי הרשות שיגר מיכתב לרשות השידור, בו מובעת הסתייגות חריפה ממינויו הצפוי של לפיד. האיש שעמד במרכז הסערה הגדולה נשאר, כהרגלו, שקט. נינוח. נעים דיבור. טומי לפיד לא התרגש ממערכת ההשמצות עליו. הוא ידע כי המינוי שלו מובטח. שלושת האנשים הקובעים - ראשי הממשלה מנחם בגין, שרי האוצר שימחה ארליך ושרי החינוך וכולון המר, הממונה על חוק רשות השידור - החליטו כי מי שר משמש כיום כראש מזכירות מערכת מעריב

לפיד, נמוך קומה ומנומס, ששערו מאי פיר, דוחה גם את הטענה כאילו הוא אנטי-דתי. היו כמה ח"כים מהמפלגה ש" החליטו להתנגד למינויו משום שזכרו כי כתב יותר מפעם אחת נגד החוגים הדתיים. השיב להם לפיד: "כל מה שכתבתי עד היום בנושאים הדתיים היה דריי שה, כי הבנות הדתיות המשתחררות מ" צה"ל תוצבנה לשירות לאומי".

לא עוד מצלמה

לכל טרקטור

בפני מקורביו וידידיו הטובים אין לפיד מהסס לטעון, כי לדעתו קיים חוסר איוון ברשות השידור. בזמן הוויי כוח הגדול על שידור הסרט חירבת חיזקה, תקף לפיד בחריפות רבה את רשות השידור על כך שהקרינה את הסרט. גם היום הוא טוען: "לו אני הייתי המנכ"ל, חירבת חיזקה לא הייתה משודרת. לדעתי זו צנזורה הפוכה. יש יצירות רבות של יוהר שמהן לא מפיקים סרט. לקחו יצירה חריי גה אחת שלו, ודווקא ממנה עשו סרט - זו צנזורה!"

"אם אני אהיה מנכ"ל", טען לפיד עוד לפני שהיה ברור כי הוא אמנם יקבל את המשרה, "לא יוכל להיווצר מצב, ש" אני לא אדע על כך חירבת חיזקה עד לאחר סיום הפקת הסרט, כפי שקרה עם המנכ"ל הקודם. ואם אדע מראש, לא אתן להוי ציאת עשרות או מאות אלפי לירות על הפי קה מסוג זה".

בשיחות עם חבריו מהטלויזיה ומהרדיו, הביע דעה גם על אירועים אקטואליים הנוגעים למשרה החדשה, שאליה יכנס ב" חודש אפריל הקרוב: "אצלי אדם כמו אורי דיוויס לא היה מקבל 45 דקות שידור. אם דיוויס עושה משהו שיש בו ידיעה עיתונאית, ישדרו את זה גם ברדיו וגם בטלויזיה. אולם לתת לו להביע את דעת

תונכ"ל או קונדיטור?

אש"ף, ולתת לאש"ף 45 דקות של תעמור לה ברדיו ממלכתי - אצלי זה לא היה קורה".

גם לגבי השדור המפורסם בטלויזיה, על הריסת הבית בכפר סילואד שבגדה המערבית, יש ללפיד השגות: "האירוע לא היה שווה עד כדי כך שישלחו לשם שני צוותים כדי לעשות שתי כתבות. אפי" לו הייביריטי, ששידר על הריסת הבית, הקפיד לספר מה עשה המתבל שאת ביתו הרסו. הטלויזיה הישראלית לא עשתה זאת. אני גם לא מבין מדוע היה צריך לתת כימעט דקה לנשים הערביות ששרו שירי תעמולה של אש"ף, ועוד להתרגם לעיברית את השירים".

לפיד יש דוגמת רבות המסבירות מה יאשר ומה יפסול כאשר יהיה מנכ"ל הרשות. "ההתנחלויות זה נושא עיתונאי לגיטימי. אבל אני חושב שידיו קישון צודק כאשר הוא אומר שהרשות הצמידה מצלמה לכל טרקטור. את זה צריך להפסיק. צריך לשי מור על הפרופורציות".

הוויכוח סביב מינויו של טומי לפיד כעורך ראשי של שני כלי-התקשורת הי חשובים במדינת ישראל ימשך. הוא יוכרע, בסופו של דבר, על-פי הדרך שבה ימלא את תפקידו. אולם עובדה אחת ברורה הן לשוללים את המינוי והן לאלה המקב" לים אותו בברכה: לפיד ידוע לפחות כי מינהלן מעולה בכל מה שקשור לאמצעי- תיקשורת. מחזית מומנו כראש מזכירות מערכת מעריב מוקדשת לנושאים מיני- הליים, ואם הוא ימש את נסיונו זה ברשות השידור, אולי יפסק המצב הגורא שבו מופסקים השידורים חדשות לבקרים, שבו לכל אדם ברשות יש קבוצת-ילחץ משלו, שבו מערכת המינהל הרוסה, התקנים לא מאוישים, המשכורות אינן משולמות ומעט הכספים המצויים בידי הי רשות מבזבזים בחוסר כישרון.

האם קיימת סכנה שלפיד יהיה קומי- סר פוליטי? על כך ניתן יהיה לשפוט על-פי מעשיו. "גם בגין נחשב לפני בחי רתו כנורא שבניצנים", התנחמו השבוע אחדים מעובדי רשות השידור. אחרים, לעומתם, החלו כבר לארוז את מיוודותיהם.

לפיד נשאר במערב. הוא נשא גם לאשה את בתו של אחד מעורכי מעריב, דויד גלעד.

עיון בארכיונו מעריב מגלה את הכתבה הראשונה שפירסם לפיד בעיתון זה. הוא נשלח לבאר-שבע, למלא את מקומו של הכתב המקומי. ביום שהגיע לשם נערכה התקפת פידאיון על יישוב סמוך לבאר- שבע. לפיד דיווח על כך, שזכרו היה כמה חודשי גלות בבירת הנגב.

שמואל שניצר, מבכירי מעריב, הציע לכתב הבאר-שבעי להשתתף עימו במהי פכה עיתונאית וטא: להכין טור קבוע תחת הכותרת מדברים עליהם השבוע. בשנת 1964 נשלח לפיד ללונדון, כשליח מעריב. כשחזר מונגה להיות הכתב הפר- למנטרי של העיתון, אולם הרומן של לפיד עם הכנסת הישראלית נמשך בדיוק חצי שנה. עורך מעריב, אריה ("צ'יק") דיסנצ'יק, הציע לו את עריכת את, הירי חון לגשים שמעריב תיכנן את. טומי לא יכול היה שלא להזכר, כי אמו קטרינה ערכה את מדור הנשים של אוי קלט, כשהוא עבד בו ככתב. מאת היתה ההתי קדמות מהירה ביותר. כיום משמש לפיד כראש מזכירות המערכת, עורך התוספות של מעריב ובעל טור שבועי קבוע.

כשהחלו להתפשט השמועות הראשונות על מינוי לפיד כמנכ"ל רשות השידור, הוא לא הסתיר את דעותיו על התפקיד או את דעותיו הפוליטיות. מתברר כי לפיד היה חבר רק במפלגה אחת; המיפי לגה הליברלית. בשנת 1961 הצטרף אליה אך עזב אותה כעבור כמה חודשים. "אני לא חושב שעבודה עיתונאית בעיתון בלתי תלוי עולה בקנה אחד עם פעילות במיפי לגה". הסביר לפיד לאחד מחברי הכנסת של הליברלים, בעת שביקר השבוע בכנסת. בתגובה לאלה שהתנגדו למינויו בגלל דעותיו הימניות (היו אף כאלה שהתי בטאו כלפיו במילה "פאשיסטי"), ובגלל כתיבתו האלימה, אמר לפיד: "אני לא יוניי במבחן המקובל של המילה. אני יהי די לאומי בכל רמ"ח אברי. בנושאים חבר רתיים אני ליברל. אין כמוני תומך נלהב ברעיון של מדינת סעד, למשל".

הבימה נאלצה להוריד את ההצגה. נסיון אחר של התיאטרון הלאומי, להעלות הצר גה אחרת של אותו מחבר, המרק הטוב, הוכשל אף הוא בכוח עטו של טומי לפיד. אחרי מילחמת-העולם השנייה חזרו טר מי ואמו, קטרינה, ליוגוסלביה וב-1948 עלו לארץ. טומי זוכר היטב את היום הזה - היה זה יום אחד בלבד לפני יום-הולדתו ה-17. באותו היום שבו הגיעו האם ובנה לארץ, התנדב טימי לצבא. האם נשלחה למעברת באר-יעקוב, כשהיא בוכה על הפרידה מבנה.

טומי הוכשר בצה"ל כחשמלאי רכב. כאשר הסתיים השירות הצבאי שלו הוא היה רב-טוראי, אחראי על הסדנה הצבאית בכפר-ילדים, ליד עפולה. צה"ל שיכנע אותו לחתום על שנת קבע ולהישאר בתפי קידו. צה"ל אחראי לכך שהמיקצוע הרא- שון של מי שעומד לנהל את רשות השידי דור הוא חשמלאי-רכב-מוסמך.

כשסיים את שירותו הצבאי פנה להת- כונן לבחינות הבגרות. העיברית שלו לא היתה רהוטה, למרות השירות הצבאי הי ממושך. לכן מקור הפרנסה היחיד שהתי אים לו היה העיתון בשפה ההונגרית אוי קלט. באותה תקופה עוד היו רפרטרים באוי קלט. וטומי החל לספק ידיעות ולכ- תוב כתבות. בד בבד עם עבודתו העי תונאית, החל להגשים את החלום השני הקשור באביו - ללמוד מישפטים.

שפה

משותפת

באותה עת נפגש טומי עם אפריים קישון. השניים מצאו שפה משותפת, הן בגלל היקע ההונגרי והן בגלל הזהות בלעות, הם הפכו לידידים. עד היום טוען טומי לפיד, בכל הזדמנות, כי "קישון הוא הידיד הכי טוב שלי".

הידידות הזו השתלמה לטומי. בשנת 1955 חיפש עורכו הראשון של מעריב, עזריאל קרליבך, מזכיר ועורך אישי. קי שון המליץ על לפיד וקרליבך קיבל אותו לעבודה. כעבור שנה נפטר קרליבך, אך

יכהן כמנכ"ל רשות השידור. מי הוא האיש שהכל ברשות חוששים, שמה ינהיג צנזורה פוליטית וישמש קר מיסאר במקום מנכ"ל?

ממרתף בגיטו

לצמרת העיתון

קוראי העיתונים, מאוני הרדיו וצופי הטלויזיה מכירים את הכתי בות שלו ואת שיחות הרדיו שלו. הוא הני זה את תוכנית הטלויזיה עלי כותרת במהדורתה הראשונה, לפני כ-10 שנים. למרות שהוא נמנה עם הקבוצה המכונה ה"מאפיה ההונגרית" שבעיתונות הישרא- לית, נולד טומי לפיד בעיר נוביסאד ש- ביוגוסלביה. אביו, ד"ר בלא למפל, שניסי פה בשואה, היה עורך-דין במיקצועו ועו- רך עיתון. הוא שקבע בעצם את דרך חייו של בנו טומי, שמגיל צעיר ביותר רצה להיות "כמו אבא", עורך-דין ועיתונאי.

טומי ואמו ברחו בעת המילחמה אל הורי אמו של טומי, שהתגוררו בבודפשט. את תגינת ברי-המיווה שלו זוכר טומי הי טב, ומרבה לספר על כך לידידיו. "זה היה במרתף, בגיטו בודפשט, וכל מה שאני זוכר זה שאמא בכתה כל הזמן".

לפיד לא שכח עד היום את השואה. כעיתונאי, עסק לא פעם בשערויות הי קשורות בשואה. בעפע הראשונה, כאשר נחנך מלון שרתון. בעלי המלון הזמינו את דויד בן-גוריון, מי שהיה אז נשיא הממ- שלה, ואת הרב הראשי לבוא לטוס הפתי- זה - את בן-גוריון כדי לנאום את הרב הראשי כדי לקבוע מוזה. טומי פירסם אז כי הנדרסון, מי שהיה אז נשיא שרתון העולמי, היה אהוד הנאצים. הגילוי והשע- רוריה שקמה בעקבותיה הביאו לכך ש- ראשיהממשלה והרב הראשי החרימו את הטכס.

בפעם השנייה התפרסם טומי בהקשר זה, כאשר הבימה העלתה את ההצגה הביצה, של פליסיאן מרסו. טומי גילה אז כי מרסו הוא פסדונים של מחבר בלגי, שהואשם בשיחוף פעולה עם הנאצים.